

El resultat final és el que compta

Si la negociació del finançament de Catalunya fracassa, el més perjudicat políticament serà el Govern central

Les propostes del Govern i la redacció de l'Estatut tenen diferències subtils i significatives

JOAQUIM COELLO*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 10.09.08

En tota negociació és important, sovint essencial, conèixer tant les pròpies forces i febleses com les de la contrapart, perquè aquest coneixement permet modular la flexibilitat o la intransigència amb què s'han d'abordar les diferents parts del possible acord. Per conduir la negociació amb eficàcia, és molt útil saber la necessitat que té l'interlocutor d'arribar a un pacte o la possibilitat de rebutjar-lo si no li és favorable, si el temps corre a favor seu o en contra seu, saber què és per a ell essencial i secundari, etcètera.

En la negociació del finançament de Catalunya des de l'Estat hi ha dos nivells de problemes. El més visible i extern són els punts proposats pel Govern central i la redacció formal de l'Estatut; el més important i més ocult és com es tanca l'acord a partir dels fons de solidaritat i d'anivellament, una vegada definits els mecanismes i els paràmetres que fixa el finançament. No cal explicar que el segon nivell pot fer variar substancialment el contingut del primer. És, doncs, cabdal, perquè només el resultat final compta: quin és el finançament que es rep.

LES PROPOSTES del Govern central i la redacció de l'Estatut tenen diferències subtils i significatives. Pel Govern central, els recursos tributaris cedits a les comunitats autònomes per a la prestació de serveis bàsics (educació, sanitat i serveis socials essencials) garantiran la igualtat de tots els ciutadans independentment del lloc de residència; per l'Estatut, també, "sempre que portin a terme un esforç fiscal similar".

Pel Govern central, els tributs cedits seran el 50% de l'IRPF, de l'IVA i els impostos especials, i el 0% de l'impost de societats. Per l'Estatut, la participació en els tributs s'estableix tenint en compte els serveis i competències de la Generalitat, és a dir, no estan predeterminats, sinó que són conseqüència de les despeses derivades de les responsabilitats que té la comunitat autònoma.

Pel Govern central, les variables de distribució tindran en compte la població actual i l'evolució d'aquesta. Per l'Estatut, la variable bàsica serà la població, corregida pels costos diferencials i nivell de vida, amb un mecanisme d'ajust en funció del percentatge de població immigrant.

De la comparació d'aquestes tres qüestions --n'hi ha més--, es dedueix que les diferències són aspectes no menors que poden tenir impactes importants en el finançament. Però tot això pot no significar res.

Entrem aquí en el nivell més profund i més important de l'acord: perquè com reconeix l'Estatut, els mecanismes d'anivellament i de solidaritat, que són els que completen i corregeixen les aportacions de l'Estat derivats dels anteriors paràmetres, són "fixats per l'Estat"; per tant, aquest pot eliminar i/o reduir el millor finançament aconseguit sobre la

base dels criteris de negociació (que pel ministre d'Economia s'han de consensuar per totes les comunitats autònomes).

L'única, i cabdal, garantia que hi ha que això no succeeixi o que succeeixi menys és l'article 206.5 de l'Estatut, que determina taxativament que "l'Estat ha de garantir que l'aplicació dels mecanismes d'anivellament no alteri en cap cas la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes per càpita entre les comunitats autònomes abans de fer l'anivellament".

És a dir, hi ha límits, de manera que no pot Catalunya, que és contribuïdora d'aquest fons, tenir una renda per càpita, una vegada fetes les aportacions, menor que la d'aquelles comunitats a les quals aporta, la qual cosa és d'una lògica senzilla i contundent.

Finalment, cal assenyalar que la pressió d'arribar a un acord és més forta per al Govern central que per a la Generalitat, ja que el fracàs polític que significaria per al primer no arribar-hi és difícilment assumible, amb independència que trobi o no el necessari suport parlamentari.

EL TEMPS I la pressió per arribar a un acord corren en contra del Govern central. La Generalitat té una posició sòlida que es deriva de les raons objectives que suporten els seus arguments: el dèficit de finançament que recullen les balances fiscals, l'increment de les despeses a causa de l'augment de població, i l'Estatut, llei orgànica, que posa límit als fons d'anivellament aportats per Catalunya. Això li permet no arribar a qualsevol acord, i d'aquí es deriva la seva força.

En aquestes circumstàncies, la contenció del Govern de la Generalitat i la fermesa en la defensa de les pròpies posicions s'està demostrant que

són els millors aliats en una negociació que no pot tenir un altre resultat que l'acord o el fracàs polític sobretot del Govern central. Totes les opcions estan obertes, excepte l'acceptació d'un finançament insuficient que aniria en contra dels interessos dels ciutadans de Catalunya i perjudicaria la relació de Catalunya amb l'Estat, amb benefici per a ningú, perquè la cohesió social se'n ressentiria.

La situació actual no és gens fàcil, però potser en aquest cas, com en altres, el realisme (per conèixer i posar en valor la pròpia fortalesa) i la paciència i la discreció (per administrar-la) són les claus de l'èxit, del qual un mateix n'ha d'estar convençut, perquè és un component essencial per aconseguir-lo.

*Enginyer